Juhani Ruutu
Poliisihallitus

06.11.2018 POL-2018-47510

Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausuntopyyntö; HE 186/2018 vp

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto laista ajokorttilain muuttamiseksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa ajokorttilain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä. Esityksessä ehdotetaan ajokorttilakia muutettavaksi siten, että ajo-oikeus voitaisiin liikennevalvonnassa osoittaa ajokortin sijaan sähköisesti mobiiliajokortilla. Lisäksi ehdotetaan, että Färsaarilla ja Grönlannissa myönnetty ajokortti hyväksyttäisiin Suomessa ajamiseen samoin edellytyksin kuin 61 §:ssä tarkoitettu muu ulkomaalainen ajokortti.

Poliisihallitus on antanut lausuntokierroksen yhteydessä lausuntonsa lakiluonnoksesta mutta ei ole laajemmin osallistunut lakihankkeen valmisteluun. Poliisihallituksen lausuntokierroksen aikana esittämät huomiot on huomioitu osittain asian valmistelussa.

Färsaarilla ja Grönlannissa myönnettyjen ajokorttien osalta Poliisihallituksella ei ole tarvetta esittää kommentteja mutta mobiiliajokortin osalta haluamme kiinnittää sen huomiota sen käyttötarkoitukseen ja käyttötapaan.

Poliisihallitus suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti uuden tyyppisiin teknologisiin ratkaisuihin kuten mobiililupien käyttöönottoon. Mobiiliajokortti on kiistämättä hyödyllinen sovellus, jonka käyttöarvo kumpuaa aina ajantasaisista ajo-oikeustiedoista. Poliisihallitus vierastaa kuitenkin tapaa, jolla hallituksen esityksessä keskitytään laissa säännellyn käyttötarkoituksen lisäksi sovelluksen muihin mahdollisiin käyttötarkoituksiin etenkin henkilöllisyyden osoittamiseen. Lisäksi Poliisihallitus näkee potentiaalia siinä, että jatkokehittelyn avulla sovelluksen kautta olisi mahdollista hoitaa esimerkiksi kaikki tieliikenteen lupiin liittyvä viestintä luvanhaltijoiden kanssa ja lupia koskevien päätösten esim. ajokieltopäätösten todisteellinen tiedoksianto sähköisesti.

Hallituksen esityksessä ei ole otettu kantaa tapaan, jolla mobiiliajokortin sisältämiä tietoja tulisi käyttää. Sovellusta on mahdollista käyttää joko siten, että ajo-oikeuden haltija näyttää tietojen tarkastajalle puhelimen näyttöä tai siten, että tiedot haetaan QR-koodin avulla suoraan rekisteristä.

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan mobiiliajokortin ainoa luotettava käyttötapa ajo-oikeuden olemassaolon varmistamiseksi on käyttää sovellukseen rakennettua QR-koodin avulla toimivaa rekisteritarkistusta. Puhelimen näytölle tehdyt visuaaliset elementit on mahdollista toisintaa,

mutta QR-koodin kautta tapahtuvaa tarkastusta ei ole lähtökohtaisesti mahdollista kiertää, koska se tapahtuu tarkastajan laitteen kautta suoraan ajoneuvoliikennerekisteriin, josta tiedot palautuvat tarkastajalle. Poliisihallitus haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, ettei poliisilla ole toistaiseksi käytössään sellaisia välineitä, joilla QR-koodiin perustuvia tarkastuksia olisi mahdollista suorittaa.

Mikäli näytön esittäminen yleistyy mobiiliajokortin esittämisen muotona, on tämä omiaan johtamaan väärennysten lisääntymiseen. Mobiiliajokortin voitaneen katsoa olevan rikoslain väärennysrikoksen tarkoittamalla tavalla asiakirja, mutta asiakirjan sijainti lukitun puhelimen sisällä tekee rikoksen tutkimisen erittäin vaikeaksi, jollei mahdottomaksi.